

IX. Abstract – Zusammenfassung – Özet

Abstract

This interdisciplinary research examined the role of households during the Early Bronze Age (EBA, beginning of the 3rd millennium BC) in the Aegean basin from socio-cultural anthropological perspectives. The project dealt with households and social organization at two prehistoric sites: Platia Magoula Zarkou (Thessaly, Greece) and Çukuriçi Höyük (western Anatolia, Turkey). The study relies on a household archaeology approach to analysing prehistoric material finds, which were here contextualized through methods of historical anthropology. The first objective addressed the role of households: were households at Çukuriçi Höyük and Platia Magoula Zarkou Domestic Mode of Production households or were they more specialized units, primarily geared to production for exchange and/or tribute? The second objective questioned which of the ideal types or models of non-state social organization (e.g. segmentary (lineage) systems, big man society, great man society, and chiefdom with and without conical clan) is appropriate to describe the social organization in these settlements, if any?

The study shows that households at Çukuriçi Höyük and Platia Magoula Zarkou were of the Domestic Mode of Production type,¹⁵⁵³ primarily geared towards local consumption but simultaneously embedded in regional mixed economies. Households examined in this study always entertained social and economic relations with other households inside their settlements and elsewhere in the region. Although primary subsistence activities were organized within or by households, they were *a priori* entangled in regional social networks and embedding regional economies during the Late Neolithic and Early Bronze Age. These regional economies included unevenly distributed centres of craft specialization that were integrated into their respective Domestic Mode of Production. This study shows that whereas the record from Çukuriçi Höyük resembles a great man model of social organization, the record from Platia Magoula Zarkou indicates stronger similarities to a big man model of social organization, although other contemporaneous regional sites have previously been classified as chiefdoms. This implies that multiple types of socio-political organization coexisted in time and space in the Aegean basin's Early Bronze Age.

Zusammenfassung

Diese interdisziplinäre Studie untersuchte die Rolle von Haushalten während der Frühbronzezeit (Anfang des 3. Jahrtausends v. Chr.) im ägäischen Becken aus Sicht der Sozial- und Kulturanthropologie. Das Projekt befasste sich mit Haushalten und sozialer Organisation an zwei prähistorischen Stätten: Platia Magoula Zarkou (Thessalien, Griechenland) und Çukuriçi Höyük (Westanatolien, Türkei). Die Untersuchung stützt sich dabei auf einen haushaltsarchäologischen Ansatz bei der Analyse prähistorischer Materialfunde, die hier mit Methoden der historischen Anthropologie kontextualisiert wurden. Die erste Zielsetzung bestand darin, die Rolle der Haushalte zu analysieren: Waren die Haushalte in Çukuriçi Höyük und Platia Magoula Zarkou Haushalte mit „*Domestic Mode of Production*“ oder waren sie

¹⁵⁵³ Sahlins 1972.

spezialisiertere Einheiten, die in erster Linie auf Produktion für Austausch und/oder Tribut ausgerichtet waren? Eine weitere Fragestellung war, welche der Idealtypen nichtstaatlicher sozialer Organisation (z. B. segmentäres Abstammungssystem, „great man“- oder „big man“-Gesellschaft und Häuptlingstum mit oder ohne konischem Klan) geeignet ist, die soziale Organisation in diesen Siedlungen zu beschreiben, wenn dies überhaupt möglich ist.

Die Studie zeigt, dass die Haushalte in Çukuriçi Höyük und Platia Magoula vom Typ des *Domestic Mode of Production* waren,¹⁵⁵⁴ die in erster Linie auf den lokalen Konsum ausgerichtet, aber gleichzeitig in regionale „mixed economies“ eingebettet waren. Die in dieser Arbeit untersuchten Haushalte unterhielten stets soziale und wirtschaftliche Beziehungen zu anderen Haushalten innerhalb ihrer Siedlungen und anderswo in der Region. Obwohl die primären Subsistenztätigkeiten innerhalb der Haushalte oder von diesen organisiert wurden, waren sie während des Spätneolithikums und der Frühbronzezeit a priori in regionale soziale Netzwerke und die Einbettung regionaler Ökonomien verstrickt. Zu diesen „regional economies“ gehörten ungleichmäßig verteilte Zentren der handwerklichen Spezialisierung, die in ihre jeweiligen heimischen Produktionsweisen integriert waren. Während die Befunde von Çukuriçi Höyük dem Idealtyp der sozialen Organisation eines „great man“ ähneln, zeigt diese Studie, dass jene von Platia Magoula Zarkou stärkere Ähnlichkeiten mit dem Idealtyp einer „big man“-Gesellschaft aufweisen, obwohl andere zeitgleiche regionale Standorte zuvor als Häuptlingsdomänen klassifiziert wurden. Dies weist darauf hin, dass auch in der frühbronzezeitlichen Ägäis mehrere Typen von sozio-politischer Organisation zeitlich und räumlich nebeneinander existierten.

Translation: Deepl Translate, edited by Maria Röcklinger and Andre Gingrich

Özet

Bu disiplinler arası araştırma, Ege havzasındaki Erken Tunç Çağı (MÖ 3. binyılın başı) ailelerin rolünü sosyokültürel antropolojik perspektiflerden incelemiştir. Proje, iki tarih öncesi yerleşim yerindeki hane halkı ve sosyal örgütlenmeyi ele aldı: Platia Magoula Zarkou (Teselya, Yunanistan) ve Çukuriçi Höyük (Batı Anadolu, Türkiye). Bu çalışma, bu noktada tarihsel antropoloji yöntemleri aracılığıyla bağlamsallaştırılan tarih öncesi malzeme buluntularını analiz etmek için bir ev arkeolojisi yaklaşımına dayanmaktadır. İlk hedef olarak hanelerin rolü ele alındı: Çukuriçi Höyük ve Platia Magoula Zarkou'daki haneler “*Domestic Mode of Production*” haneler miydi,¹⁵⁵⁵ yoksa esas olarak takas ve/veya hürmet için üretime yönelik daha özel birimler miydi? İkinci hedef, devlet dışı sosyal örgütlenmenin ideal tiplerinden veya modellerinden hangisinin (örneğin, parçalı (soy) sistemler, büyük adam toplumu, üstün adam toplumu ve konik klanlı ve konik klansız şeflik) eğer varsa bu yerleşimlerdeki sosyal organizasyonu tanımlamak için uygun olduğunu sorguladı.

Bu çalışma, Çukuriçi Höyük ve Platia Magoula'daki hanelerin, esas olarak *Domestic Mode of Production*, ancak aynı zamanda da bölgesel karma ekonomilere yerleşmiş bir yerel üretim tarzına sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada incelenen haneler, her zaman kendi yerleşim yerlerindeki ve bölgenin diğer yerlerindeki hanelerle sosyal ve ekonomik ilişkiler içinde olmuştur. Her ne kadar birincil geçim faaliyetleri hane vahalkları içinde veya hane halkları tarafından organize edilse de, Geç Neolitik ve Erken Tunç Çağı boyunca bölgesel sosyal ağlara ve bölgesel ekonomilere gömülmüşlerdi. Bu bölgesel ekonomiler, kendi yerel üretim biçimlerine entegre edilmiş, eşit olmayan şekilde dağıtılmış zanaat uzmanlık merkezlerini içermekteydi. Bu çalışma, Çukuriçi Höyük kaydının muhteşem adam sosyal örgütlenme

¹⁵⁵⁴ Sahlins 1972.

¹⁵⁵⁵ Sahlins 1972.

modeline benzediğini gösterirken, Platia Magoula Zarkou kaydının, diğer çağdaşlaşmış bölgesel alanlar daha önce şeflik olarak sınıflandırılmış olmasına rağmen, büyük adam sosyal örgütlenme modeliyle daha güçlü benzerlikler ortaya koyduğunu göstermektedir. Bu durum, Ege havzası Erken Tunç Çağı'nda zamanında çok sayıda sosyopolitik örgütlenme türünün bir arada bulunduğunu göstermektedir.

Translation: Aynur Uysal

